

PAHAYAGAN NG PARTIDO KOMUNISTA NG PILIPINAS
PINAPATNUBAYAN NG
MARXISMO-LENINISMO-MAOISMO

Bayan

Taon XXXII Blg. 8

Agosto 2002

Editorial

Tumitindi ang pagpapakatuta ni Macapagal-Arroyo

Pinag-ibayo na ng rehimeng Macapagal-Arroyo ang kasunod na mga hakbang para palawakin at pataasin ang antas ng interbensyong militar ng US at pahigpitin ang kontrol sa ekonomya at pulitika ng bansa. Puspusan ngayong ihinahabol ng rehimeng US-Macapagal-Arroyo ang kagyatang pagpapatupad ng mga pagbabago sa mga batas at patakaran ng Pilipinas upang lalong magsilbi sa imperyalistang interes sa bansa.

Itinulak ng US na maaprubahan ang Mutual Logistics Support Agreement (MLSA) bago pa man matapos ang Balikatan 02-1 upang tiyakin ang permanenteng presensya ng mga tropang Amerikano sa bansa.

Nakatakdang dumaan sa Pilipinas ngayong Agosto 2 si US State Sec. Colin Powell upang madaliin ang pagpapatibay sa MLSA at buuin ang bagong mga plano para sa pagpapakat ng mga tropang Amerikano sa Pilipinas at pagbibigay ng suportang militar sa rehimeng Macapagal-Arroyo. Upang matiyak na mapipirmahan ang kasunduan, pinatalsik ni Macapagal-Arroyo si Bise Pres. Teofisto Guingona bilang kalihim ng Department of Foreign Affairs (DFA). Hayagang tumutol si Guingona sa MLSA, sa iba pang patakaran at kasunduang naglililgalisa sa interbensyong militar at sa bulag na pagsunod sa “digmang anti-terorista” ng US na sumasaklaw maging sa mga rebolusyonaryong pwersa.

Sa ilalim ng MLSA, mas malayang makakapaglabas-masok anumang oras ang mga tropang Amerikano saan mang dako ng Pilipinas. Bibigyang-daan nito ang malayang pagtatayo ng US ng

mga pasilidad para mag-imbak ng mga suplay, gamit at armas, kabilang na ang mga sandatang nukleyar. Dahil dito, mas epektibong magagamit ng US ang Pilipinas bilang lunsaran ng mga aksyong militar sa Asia-Pacific at iba pang bahagi ng mundo.

Upang pag-ibayuhin ang mga operasyon at ang interbensyong militar ng US sa Pilipinas, ihinahabol ding maipatupad ang sumusunod na mga partikular na kaisahan:

- paglulunsad ng pinagsanib na “kontra-terorismong” operasyong militar sa hilaga, gitna at timog Luzon na tatagal nang siyam na buwan (mula Oktubre hanggang Hunyo 2003);
- pagsasanay sa Zamboanga City na lalahukan ng aabot sa apat na Light Reaction Company mula sa US Pacific Command;
- pananatili ng 160 na tropang Amerikano sa Basilan lagpas sa Hulyo 31;

Ang mga ito ay pinagkaisahan mismo nina Macapagal-Arroyo at US Pres. George W. Bush noon pang Nobyembre 2001. Sinusugan ang mga ito at idinetalye sa pulong ng Mutual Defense Board noong Hunyo.

Habang pinag-iibayo ang armadong interbensyon sa Pilipinas, puspusan ding iginigiit ng US ang lubusang pagbubukas ng ekonomya ng bansa sa anyo ng pagbabago sa reaksyunaryong konstitusyon at pag-aalis ng mga probisyong pumapatungkol sa pangangalaga sa pambansang patrimonya.

Sa isang pahayag noong Hulyo 15, tahasang sinabi ni Frank Ricciardone, ambasadador ng US sa Pilipinas, na hangad ng US na malansag ang anumang nalalabing proteksyon ng batas sa mga lokal na negosyo tulad ng paglimita sa dayuhang pamumuhunan sa 40% lamang ng kabuuang kapitalisasyon at ang pagbabawal sa mga dayuhan na mag-ari ng lupa.

Bilang tugon, walang kahihiyang sinuportahan ito ni Macapagal-Arroyo at iginiit ang pagsasakatuparan ng mga batas at patakarang umaalinsunod rito.

SA LIKOD NG GARAPAL NA PAGPAPAKATUTA NI MACAPAGAL-Arroyo sa imperyalismong US ay ang hangarin niyang makuha ang katiyakang siya pa rin ang susuportahan nito sa halalang 2004.

Ang walang kapantay na pagpapakatutang ito ang siya ring dahilan ng mabilis na pagkakahiwalay ni Macapagal-Arroyo sa mamamayan at nagsisilbing banta sa kanyang poder. Ngayon pa lamang, tuluy-tuloy nang dinaranas ni Macapagal-Arroyo ang bigwas ng paglaban ng mamamayan sa bawat pakanang lalong sumisikil sa ekonomya ng Pilipinas, lumalapastangan sa soberanya ng bansa at nagpapahirap sa sambayanang Pilipino. **AB**

NILALAMAN

Taon XXXII Blg. 8 Agosto 2002

- 1 Editorial: Tumitindi ang sagadsagarang pagpapakatuta ni Macapagal-Arroyo
- 3 Panghihimasok militar ng US
- 4 Pinulot sa basurahan
- 5 Vigilantismo sa Davao, dadalhin sa pambansang antas
- 6 Naghihingalong sistemang pangkalusugan
  - (7) Philhealth, instrumento para sa pagkamal ng tubo
  - (8) Pakikibaka sa Tala Leprosarium, nagpapatuloy
  - (9) Ang ketong
  - (10) Pagsasara ng 10 ospital sa Isabela
  - (11) Programang GMA 50, bigong solusyon sa suliraning pangkalusugan ng mamamayan
- 13 Mula sa Koresponsal: Kampanya sa rebolusyong agraryo sa Ilokos at Kordilyera, tagumpay
  - (14) Presyo ng tabako, naitaas
- 14 Pandaraya ni George Bush at ng malalaking negosyo sa US
- 15 Balita

Tratadong “kontra-terorismo” sa Asia, yuyurak sa soberanya

Pinangangambahan ng mga myembro ng Association of Southeast Asian Nations (ASEAN)—pangunahin na, ang Indonesia at Vietnam—na gagamitin ng US ang isang tratadong “kontra-terorismo” sa pagitan nito at ng ASEAN bilang lisensya para manghimasok sa mga internal na usapin at yurakan ang soberanya ng mga bansa sa rehiyon. Dahil dito, isinasama ng mga taga-ASEAN sa tratado ang isang probisyon na rumerespeto sa mga prinsipyo ng pagkakapantay-pantay, teritoryal na integridad at di-panghihimasok sa mga lokal na usapin ng ibang mga bansa. Iginiit ng US, sa pamamagitan ni State Sec. Colin Powell, na tanggalin ang naturang probisyon upang hindi masagkaan ang anumang balak nitong aksyong militar sa rehiyon. Dahil sa presyur, pumayag ang mga taga-ASEAN na palabnawin ang probisyon at palitan ang salitang “rumerespeto” ng “kumikilala”. Pinirmahan ang kasunduan sa pulong ng ASEAN regional forum sa Brunei nitong Agosto 1 na dinaluhan ni Powell.

Bilang ng tropang Amerikano sa bansa, lumalaki

Mananatili sa Pilipinas hanggang Oktubre ang 160 US Special Forces na kalahok sa Balikatan 02-1. Maiiwan sila sa Basilan at Sulu upang tuluy-tuloy na makapaglunsad ng mga pinagsanib na operasyong militar sa ngalan ng “pangmatagalang tulong pangseguridad”. Taliwas ito sa naunang pahayag ng mga upisyal-militar ng US na mga inhinyerong nabal (Seabees) lamang ang mananatili sa bansa upang tapusin ang nasimulang mga “proyekto ng konstruksyon”. Sa katunayan, tanging ang 355 Seabees na dumating noong Mayo ang umalis sa Basilan nitong Hulyo 31. Ang programa para sa “pangmatagalang tulong pangseguridad” ay isa sa mga pinagkasunduan noong pulong ng Mutual Defense Board noong Hulyo. Kaugnay nito, nakatakdang ipwesto ang may 900 pang sundalong Amerikano sa Zamboanga at Cebu.

Liban sa mga tropang ito, umaabot sa 1,700

aktibong tropang Amerikano ang umaaligid sa mga dating base militar ng US sa Clark at Subic sa Central Luzon. Noong Hulyo 17-28 naman, 1,400 sundalong Amerikano ang lumahok sa CARAT 2002, isang nabal na pagsasanay na isinagawa sa Subic at Cavite.

Peace caravan, dumating sa Zamboanga City

Dumating sa Zamboanga City ang may 1,200 delegado ng Lakbay Kalinaw People’s Caravan nitong Hulyo 31. Ang *people’s caravan*, na pinamunuan ng BAYAN at OUT-Now, ay itinaon sa nakatakdang pagtatapos ng Balikatan 02-1. Nagsilbi rin itong rurok sa isang-linggong aktibidad na isinagawa ng Bayan Muna, International Solidarity Mission at iba pang makabayang organisasyon sa Basilan at Sulu. Nilayon ng mga demonstrador na dalhin ang kanilang protesta sa harap ng Southern Command kung saan nakabase ang mga sundalong Amerikano ngunit mahigpit itong ipinagbawal ng AFP. Iba’t ibang maruruming taktika ang ipinakana ng Southcom at iba pang reaskyurnaryong pwersa upang antalain at guluhin ang *peace caravan*.

Sibilyan, binaril ng Amerikanong sundalo sa Basilan

Pinaiimbestigahan ngayon ng mga representante ng Bayan Muna ang walang pakundangang pagbaril ng isang Amerikanong sundalo nitong Hulyo 24 sa isang sibilyang nangngangalang Buyong-buyong Isnijal sa Barangay Bato-bato, Tuburan, Basilan. Ayon sa mga saksi, sinalakay ng mga sundalo mula sa 18th IB ang bahay ng mga Isnijal, kasama ang tatlong Amerikano, upang arestuhin si Isnijal, na inaakusahang myembro ng Abu Sayyaf. Sa sinumpaang salaysay ni Judaira Isnijal, ang asawa niyang si Buyong-buyong ay bigla na lamang binaril ni Reggie Lane, isang sundalong Amerikano. Kinabukasan, dali-daling pinauwi sa US si Lane.

sundan sa “Panghihimasok”, pahina 4

Pinulot sa basurahan

Ang garapalang panunuyo ng rehimeng Macapagal-Arroyo sa mga labî ng mga nakaraang rehimen, laluna ng naitakwil na mga rehimeng Marcos at Estrada, ay muling nagpapatunay na bulok-sa-kaibuturan ang reaksyunaryong pulitika at ang mga partidong nagtataguyod nito.

Kamakailan lamang, pormal nang tumawid tungo sa partido ni Macapagal-Arroyo si Sen. Blas Ople. Matapos ang mahabang pagpapakipot, sinunggaban nito ang binakanteng pusisyon ni Bise Pres. Teofisto Guingona bilang kalihim ng Department of Foreign Affairs (DFA). Bago ito, sinuyo rin ni Macapagal-Arroyo at pinangakuan ng mga pusisyon sina Jaime Policarpio at ang magkapatid na Ronaldo at Ricardo Puno—pawang mga alipures ni Estrada at nagsilbi rin sa diktadurang Marcos.

Si Ronaldo Puno ay dating kalihim ng Department of Interior and Local Government (DILG) ng gubyernong Estrada. Siya

ang naging pangunahing estratehista sa eleksyon, eksperto sa *psywar* at opereytor sa pandaraya nina Marcos, Ramos at Estrada. Nasangkot siya sa bilyun-bilyong pisong mga anomalya kaugnay ng *drug-testing* at pagbili ng mga posas, baril at radyo ng PNP. Si Ricardo Puno, nakatatandang kapatid ni Ronaldo, ang naging tagapagsalita ni Estrada. Si Policarpio, estratehista ni Estrada at isa sa pinakamalalapit niyang kaibigan, ay itinalagang *presidential legislative liaison officer* sa ilalim ng dating rehimen. Sangkot siya sa kasong korapsyon ni Estrada.

Lumipat na rin sa administrasyon nitong ikatlong linggo ng Hulyo si Robert Jaworski, dating basketbolista, at kilalang maka-Estrada. Sa paglipat niya ay nakuhang muli ng kampo ni Macapagal-Arroyo ang mayorya sa Senado.

Ang pagkandili ng rehimen sa mga persona-heng ito at ang

kanilang pagpapalipat-lipat sa alinmang naghaharing paksyon ay nagpapatampok sa bulok na pulitika ng reaksyunaryong sistema. May espesyal na interes si Macapagal-Arroyo sa kanila, laluna kay Ronaldo Puno, dahil sa inaasahang magagawa nilang salamangka sa eleksyong presisdensyal sa 2004.

Dahil sa pakikiapid sa mga personahe ng rehimeng Marcos at Estrada,

sundan sa "Pinulot..." , pahina 5

"Panghihimasok" mula sa pahina 3

Pilit na itinatanggi ng AFP at ng embahada ng US ang pagkakasangkot ni Lane sa insidente at pinalalabas na "propaganda" lamang ito ng mga militanteng kongresista. Pinaako pa nila sa isang Pilipinong sundalo

ang krimen. Dali-daling siniraan ni Macapagal-Arroyo ang mga nagsagawa ng *fact-finding mission*. Tinawag niya itong mga mga komunista at "tagapaglabag ng mga karapatang-tao".

Isinagawa nina Rep. Satur Ocampo at Liza Masa ng Bayan Muna, kasama ang International

Solidarity Mission (ISM), ang *fact-finding mission* kaugnay ng mga paglabag sa karapatang-tao sa ilalim ng Balikatan 02-1. Ang ISM ay binubuo ng mga tagapagtaguyod ng kapayapaan at karapatang-tao, mambabatas, akademiko, artista at kinatawan ng mga organisasyon ng mamamayan. **AB**

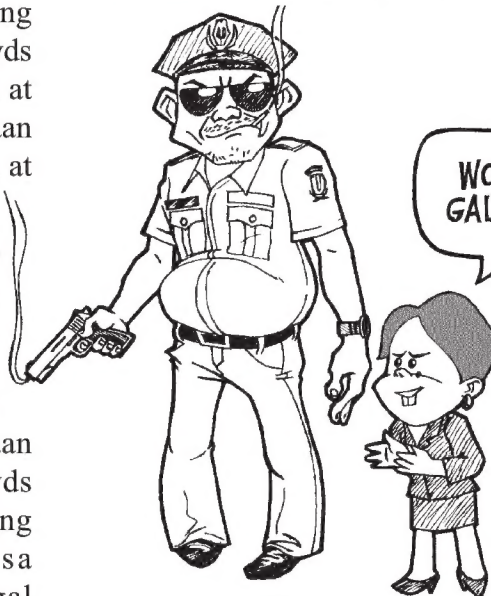
Vigilantismo sa Davao, dadalhin sa pambansang antas

“Wow, galing!” ang buong paghanga ni Gloria Macapagal-Arroyo kay Rodrigo Duterte, maton at kasalukuyang meyor ng Davao City, nang ipagmalaki niya ang pagsalbeyds sa mga suspetsadong kriminal at igiit na iyon ang wastong paraan upang makamit ang kaayusan at kapayapaan.

Itinalaga ni Macapagal-Arroyo si Duterte noong Hulyo 9 bilang tagapayo sa kampanya laban sa krimen. Tanda ito ng pagsuporta ni Macapagal-Arroyo sa paraan ni Duterte ng pagpapasalbeyds ng mga pinagsususpetsahang kriminal sa Davao City sa pamamagitan ng mga iligal na *death squad*. Walang kahihiyang itinataguyod ni Macapagal-Arroyo ang duguang rekord ni Duterte ng pagsagasa sa mga karampatang proseso at pagyurak sa mga karapatang-tao.

Nais ni Macapagal-Arroyo na umastang isang matapang at

matatag na lider sa kampanya sa pagsugpo ng kriminalidad sa bansa. Subalit anumang pag-aasta, hindi niya mapagtatakan

ang katotohanang ang mga utak ng pinakamalalaking sindikato ng krimen ay mismong matataas na upisyal ng militar, pulisya at burukrasyang sibil.

Hindi na rin bago, kung tutuusin, ang pag-aastang ito. Sa ilalim ng kasalukuyang rehimen,

ibayong lumala ang mga paglabag sa karapatang-tao, kabilang ang pagdami ng mga sinasalbeyds (*tingnan ang kaugnay na balita sa pahina 17*). Tinarget nito, sa pangunahin, ang mga lider at myembro ng Bayan Muna,

mga aktibista at mga ordinaryong mamamayang pinaghihinalaang tagasuporta ng rebolusyonaryong kilusan. Ang karapatan ng mga Pulang mandirigmang nabihag o wala nang kakayahang lumaban ay lansakan ding niyuyurakan.

Sa tahasang pagkiling ni Macapagal-Arroyo sa pananalbeyds, at sa diumanong pagbibigay-prayoridad ng rehimen na mabigyang-pwersa at patunayan ang bagong islogan niyang “malakas at matatag na republika”, tiyak na lalo pang dadami ang bilang ng lansakang paglabag sa karapatang-tao at ang pagtindi ng militarisasyon sa buong kapuluan. **AB**

“Pinulot...” mula sa pahina 4

lalong nahihiwalay sa pulitika si Macapagal-Arroyo. Tinalikdan siya ng Council for Philippine Affairs (COPA) at lumaki ang lamat sa kanyang pakikitungo kahit sa mga oportunistang NGO.

Sa desperasyong salagin ang mga batikos sa kanya, pumuputak ngayon si Macapagal-Arroyo at kaliwa’t kanang nagbabansag sa kanyang mga kritiko. Tinawag niyang “anay” ang COPA na sumisira diumano sa pagkakaisa at katatagan ng kanyang gubyerno. Pininggan din niya ang mga

progresibong pwersa tulad ng BAYAN at Bayan Muna sa pagsabing “komunista” na lamang ang hindi nasisiyahan sa kanyang pamamalakad.

Si Macapagal-Arroyo na rin ang naglalandad sa sarili at sa kabulukan ng kabuuang reaksyunaryong pulitika sa bansa. Nang hingan siya ng paliwanag kung bakit niya kinuha ang reaksyunaryong oposisyunistang si Ople bilang kalihim ng DFA, sinabi niyang “kailanman ay hindi naman prinsipyo ang umiral na batayan ng pagkakahati ng mga partidong pulitikal” sa bansa. **AB**

Naghihingalo ang sistemang pangkalusugan sa bansa

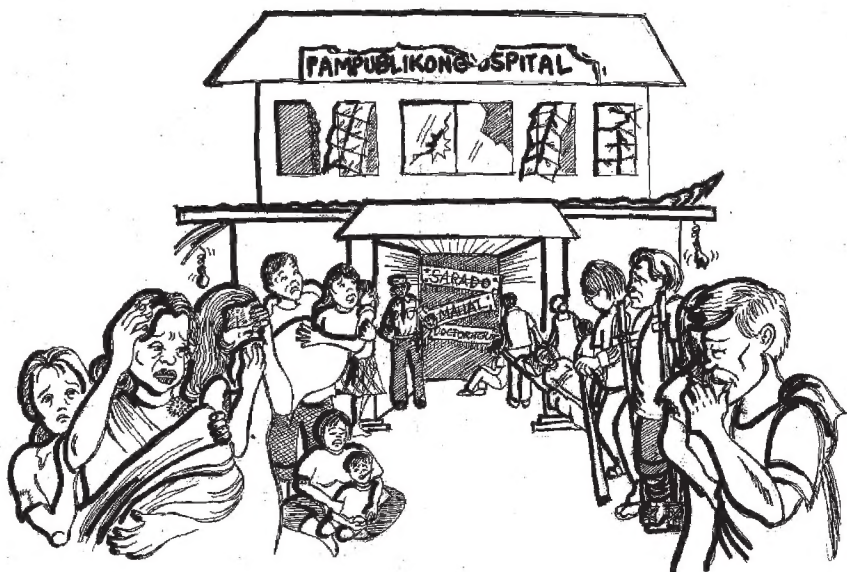
Hindi tinatamasa ng mayorya ng mamamayang Pilipino ang karampatang serbisyong pangkalusugan dahil sa komersyalisasyon at burukratikong katiwalian.

Maraming Pilipino ang namamatay dulot ng mga kumplikasyon mula sa pinakakaraniwan at madaling gamuting sakit tulad ng trangkaso, tigdas, altapresyon at sakit sa бага. Marami sa mga nagkakasakit ang hindi na umaabot sa mga ospital at hindi na nabibigyan ng anumang atensiyong medikal.

Ang pinakamabibigat na suliraning bumabayo sa sistemang pangkalusugan ay sanhi ng patuloy na pagpapatupad ng reaksiyunaryong rehimen ng mga kontra-mamamayang patakarang nakapaloob sa Health Sector Reform Agenda (HSRA) at Executive Order 102 (EO 102) na sinimulan ng rehimeng Estrada. Sa balangkas nito, tuluy-tuloy na binabawasan ang kakayahan ng DOH na maghatid ng serbisyong pangkalusugan at ipinapasa sa pribadong sektor at mga lokal na pamahalaan ang pangangasiwa rito.

KAKARAMPOT NA ALOKASYON PARA SA KALUSUGAN. Tuluy-tuloy ang pagbawas ng badyet para sa serbisyong pangkalusugan nitong mga nakaraang taon: 2.58% (P11.3 bilyon) lamang ng pambansang badyet ang inilaan sa kalusugan noong 1999, noong 2000 ay 2.26% (P10.2 bilyon) at 2.08% (P13.64 bilyon) noong 2001.

Ang mistulang paglaki sa halagang inilaan sa kalusugan (P14.52 bilyon) ay dahil lamang sa paglaki ng kabuuang badyet ng gubyerno ngayong taon. Katunayan, ibayo pang lumiit ang bahagi nito sa kabuuan (1.8%). Pinakamalalaking bahagi pa rin ng pambansang badyet ang inilaan ng rehimeng Macapagal-Arroyo sa bayad-utang (P359.8 bilyon) at sa militar (P60.24 bilyon).

DEBOLUSYON. Kasabay ng pagpapatupad ng Local Government Code noon pa mang 1991 ay inumpisahan na ang debolusyon o pagpasa ng DOH ng responsibilidad sa serbisyong pangkalusugan sa mga lokal na pamahalaan. Layunin diumano nitong ilapit ang serbisyong pangkalusugan sa mamamayan.

Noong nakaraang Oktubre, 72 na lamang sa 616 pampublikong ospital sa bansa ang hawak ng DOH. Dahil sa kakulangan sa pondo, hindi na namantine at bumagsak ang serbisyo ng mga ospital na napasakamay ng mga lokal na pamahalaan. Samantala, sangkapat na lamang ng lahat ng barangay sa Pilipinas ang mayroong *health center*. Kadalasa'y sarado ang mga ito at karaniwa'y salat sa gamit, gamot at istap. Kasabay ng debolusyon ng mga serbisyong pangkalusugan ang debolusyon din at paglawak ng katiwalian sa kamay ng mga lokal na burukrasya. Nagdulot ito ng pagkawasak ng paghahatid ng kalingang pangkalusugan at lalong paglayo nito sa mamamayan.

KORPORATISASYON. Patuloy na itinutulak ng rehimeng Macapagal-Arroyo ang mga pampublikong ospital na pataasin ang kita upang gawing “de-kalidad” at kumikita bilang “korporasyon” ang lahat ng mga ito pagsapit ng 2010 hanggang 2015. Ihinahabol ng rehimen na gawing korporasyon ang humigit-kumulang 20 mayor na pampublikong ospital sa bansa bago matapos ang taong ito (*tingnan ang talaan*). Kaakibat nito ang komersyalisasyon at pagtungo sa pribatisasyon ng mga pampublikong ospital.

PAGLALA NG KALAGAYAN NG MGA MANGGAGAWANG PANGKALUSUGAN. Nananatiling kalunus-lunos ang kalagayan ng may 74,000 pampublikong manggagawang pangkalusugan sa ilalim ng kasalukuyang rehimen. Napakaliit

Ilan sa mga ospital na ihinahabol na i korporatisa ngayong 2002:

East Avenue Medical Center
 Quirino Memorial Medical Center
 Rizal Medical Center
 National Children's Hospital
 Philippine Orthopedic Center
 Jose R. Reyes Memorial Medical Center
 Jose Fabella Memorial Hospital
 Mariano Marcos Memorial Medical Center
 Western Visayas Medical Center
 Cotabato City Medical Center
 Zamboanga City Medical Center

ng buwanang kinikita ng mga *utility worker* (P4,975.70), mga nars (P6,664.11) at *medical officer* (P11,635.00) kumpara sa taya ng National Economic Develop-

ment Authority (NEDA) na P15,042 na minimum na buwanang sahod na kinakailangan ng isang anim-kataong pamilya. Dulot ng pagkaltas sa badyet at *streamlining* ng sektor, kadalasa'y pinagtatrabaho sila nang lampas sa walong oras bawat araw o sa takdang trabaho nang walang bayad dahil sa kakulangan sa tao.

Pinagdurusahan ng mga manggagawang pangkalusugan ang kasalatan sa kagamitan para sa proteksyon laban sa mga peligro ng mga gawain sa ospital, ang mga sira at nabubulok na pasilidad at matinding kakulangan sa gamot. Malaking banta sa kanilang seguridad sa trabaho ang tuluy-tuloy na pag-*streamline*, pagsasanib o pagsasara ng mga pampublikong ospital at mga upisina at serbisyong pangkalusugan. Sinusupil din

ang karapatan sa malayang pagpapahayag at pag-oorganisa sa sarili.

Bunga nito, marami sa kanila ang napipilitang mangibang-bayan. Katunayan, umabot na sa 150,000 Pilipinong nars ang nagtatrabaho sa labas ng bansa. Dahil sa pangako ng mas mataas na kita at mas kaaya-ayang mga kundisyon sa paggawa, hindi mapipigilan ang tuluy-tuloy at maramihang paglikas ng mga propesyunal at iba pang manggagawang pangkalusugan mula sa bansa.

NOON PA MANG 1993, INIUTOS ng World Bank (WB) sa mga gubyrno ng mga malakolonya na bawasan ang pampublikong gastos sa serbisyong pangkalusugan at hikayatin ang pribatisasyon ng mga serbisyong medikal at mga segurong pangkalusugan. Ginagawa nitong kalakal ang kalusugan. At ang kalingang pangkalusugan ay ginagawa nitong larangan para sa pagpapayaman. (*Tingnan din kaugnay na artikulo sa Setyembre 2000 isyu ng AB*). **AB**

Philhealth, instrumento para sa pagkakamal ng tubo

HABANG TULUY-TULOY NA binabawasan ng rehimen ang badyet sa kalusugan, ipinangangalandakan nitong sa pamamagitan ng National Health Insurance Program (NHIP, dating Medicare) o Philhealth ay nagagarantiyahan ng serbisyong pangkalusugan ang taumbayan. Sa pamamagitan diumano ng Philhealth, matutugunan ang

batayang gastusin para sa serbisyong medikal ng dumaraming Pilipino.

Ngunit sa katunayan, ang tanging habol ng Philhealth ay makapagkamal ng tubo mula sa kakarampot na kita ng ordinaryong mga manggagawa at kawani. Ang mga kawani ng gubyrno, na awtomatikong saklaw nito, ay obligadong mag-

bayad rito sa pamamagitan ng direktang pagkaltas sa sahod. Ineengganyo nito ang mga manggagawa ng mga pribadong kumpanya na maglaan ng bahagi ng kanilang mga sahod buwan-buwan (katulad ng SSS). Subalit sa bawat pisong "kontribusyon",

sundan sa "Philhealth...", p.7

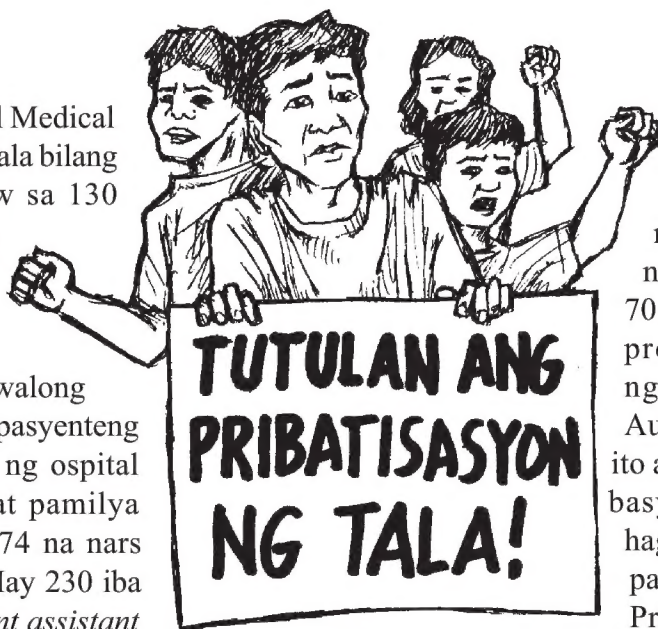

Pakikibaka sa Tala Leprosarium, nagpapatuloy

Ang Dr. Jose Rodriguez Memorial Medical Hospital and Sanitarium (mas kilala bilang Tala Leprosarium) ay sumasaklaw sa 130 ektarya sa loob ng Tala Estate. Ang kabuuan ng 7,000 ektaryang Tala Estate ay sumasaklaw sa tatlong barangay ng Caloocan City.

Ang Tala Leprosarium ay isa sa walong ospital sa buong bansa para sa mga pasyenteng may ketong. Sa kagyat na paligid ng ospital nakatira ang may 3,000 leproso at pamilya nila. Mayroon itong 30 doktor at 74 na nars na naglilingkod sa mga maysakit. May 230 iba pang regular na kawani at 220 *patient assistant* o pasyente at kamag-anak nilang nagsisilbing taguyod sa ospital.

Ang mismong leprosaryum na may kapasidad para sa 2,000 kama ay balak itransorma bilang isang *general hospital* na may kapasidad para sa 200 kama. Sadyang tatalikdan na ng guberno ang tungkulin nitong ibigay ang kinakailangang serbisyo sa mga pasyente at pamilya nila. Dahil sa proyekto, mawawalan din ng trabaho ang mga doktor, nars, kawani at mga *patient assistant* ng ospital. Nasimulan at nagtutuluy-tuloy na ang konstruksyon ng *general hospital*.

May banta rin ang malawakang dislokasyon sa komunidad bunga ng planong kumbersyon ng 70 ektarya nito sa isang proyektong pabahay ng National Housing Authority. Ang lupaing ito ay deklaradong reserbasyon para maipamahagi sa mga pasyente at pamilya nila sa bisa ng Proclamation No. 843 ng 1971. Subalit may

pumalit nang bagong batas na pabor sa pribatisasyon at kumbersyon ng lupain tungong komersyal. Tutol dito ang mamamayan ng Tala, dahil mapalalayas ang mga residente ng komunidad na karamihan ay 20-30 taon nang naninirahan dito. Noong Mayo 15, giniba na ang mga bahay ng 82 pamilya sa isang sityo.

Tinukoy din ng lokal na pamahalaan sa Caloocan na *growth area* ang Tala. Umano'y pinakapaborableng lugar ito ngayon sa Metro Manila upang pagtayaran ng negosyo. Kailangan diumanong paunlarin ang lugar para makaengganyo ng mga

"Philhealth...", mula sa pahina 6

P0.22 lamang ang napupunta sa gastos pangkalusugan ng mga myembro at benepisyaryo. Ang natitira'y dumidiretso sa tubo.

Kinakasabwat ng Philhealth ang mga *health maintenance organization* (HMO). Karamihan sa mga ito ay mga dayuhang pribadong kumpanya gaya ng Phil. American Gen. Insurance Co. (Amerikano) at

Sun Life Assurance Company of Canada, na nagpapabayad para sa tuluy-tuloy na serbisyong medikal sa loob ng isang takdang panahon. Hindi nababawi ng mga myembro ang halagang ipinapasok nila kahit hindi magamit ang serbisyo. Sa maraming kaso, sinasalungat ng mga HMO ang payong medikal ng mga doktor at binabarat ang mga serbisyong ibinibigay sa mga pasyente para lamang

makatipid at matiyak ang malaking tubo ng kumpanya.

Isa sa mga probisyon ng HSRA ang pagpapalawak sa saklaw ng Philhealth, dahil sinusuhayan nito ang ganap na pagtalikod ng guberno sa responsibilidad na magbigay ng serbisyong pangkalusugan sa mamamayan. Tinutugunan din nito ang patakaran ng IMF-WB na bawasan ng guberno ang gastos sa mga serbisyo sosyal. **AB**

dayuhang negosyo. Balak ding ilipat dito ang *city hall* ng Caloocan.

Noong unang linggo ng Hulyo, limang araw na nagpiket sa tapat ng leprosaryum ang mga pasyente, pamilya nila, mga apektado sa komunidad at iba pang tagasuporta. Iginiit nila ang paglaban sa pribatisasyon at komersyalisasyon ng ospital, kumbersyon ng lupain at iba pang kaugnay na usapin. Mula pa 1999, taun-taong nagkakampo ang mga leproso, ang kanilang mga pamilya at iba pang apektado upang ipaglaban ang kanilang kapakanan. Noong Pebrero 2000, napagtagumpayan nilang maitaas ang arawang badyet sa pagkain ng bawat pasyente mula P35 tungong P50.

“LIPOL NA ANG KETONG SA PILIPINAS!”

Idinikta ng International Monetary Fund at World Bank sa gubyrno na dapat magbawas ng pondo para sa serbisyong panlipunan upang patuloy na makapangutang. Bilang tugon dito, inilabas ng gubyrnong Estrada ang Executive Order 336 na malisyosong nagdeklara na nalipol na ang ketong sa Pilipinas. Hindi na umano nakababahala na 63 na lamang sa bawat isang milyong Pilipino ang may ketong. Anang gubyrnong Estrada, mula 38,570 rehistradong pasyente noong 1986, naging 8,746 ito noong 1997 at napagaling ang 88,117 sa loob ng 13 taon mula 1986.

Para umayon sa EO 336, sistematikong pinaliit ang bilang ng mga may ketong. Sinuhulan ng P10,000 ang

Ang ketong O HANSEN'S DISEASE ay isang nakahahawang sakit na dulot ng mikrobyong *Mycobacterium leprae*. Inaatake nito ang balat, nerbo, бага, mata, daliri at iba pang bahagi ng katawan. Noong 1997, may 1.2 milyon ang naitalang taong may ketong sa buong mundo. Malaking bahagi nito ay konsentrado sa Southeast Asia. Nahahati sa dalawa ang mga leproso—mga may malubhang impeksyon (*multibacillary patients*) at mga may di malubhang impeksyon (*paucibacillary patients*).

Noong huling bahagi lamang ng dekada 1940 natuklasan ang gamot para rito. Maaari na ngayong magamot ito sa loob ng 12 buwan. Ang pasyenteng mahigit isang linggo nang ginagamot ay wala na ring peligrong makahawa.

ilan upang magpadeklarang di na pasyente. May mga binantaan pang palalabasin sa ospital nang walang tatanggaping kabayaran kung di magpapadeklarang magaling na. Pinauuwi na ang iba pa at idinedeklarang *discharged* na sa ospital. Ipinapadala sa leprosaryum sa Bikol ang iba. Sa halos 3,000 pasyente sa Tala, 900 na lamang ang aktwal na rehistrado bilang pasyente.

Sa kabila ng EO 336, tuluy-tuloy pa rin ang pagtanggap ng gubyrno ng pandaigdigang ayuda para sa paggagamot ng mga may ketong. Noong 2000, halimbawa, tumanggap ang gubyrno ng \$150,000 mula sa American Leprosy Missions, at \$410,200 naman noong 2001. Ginagamit na lamang ang listahan ng mga rehistradong pasyente para manghuthot ng ayuda mula sa ibayong dagat.

Ang rehimeng Macapagal-Arroyo ay walang ginagawa upang resolbahin ang suliranin sa Tala at sa katunaya'y inendorso nito ang proyekto. Ipinagpatuloy lamang ng rehimen ang pang-aapi sa mga leproso at sa mamamayan sa Tala.

MGA ISYU SA LOOB NG LEPROSARYUM

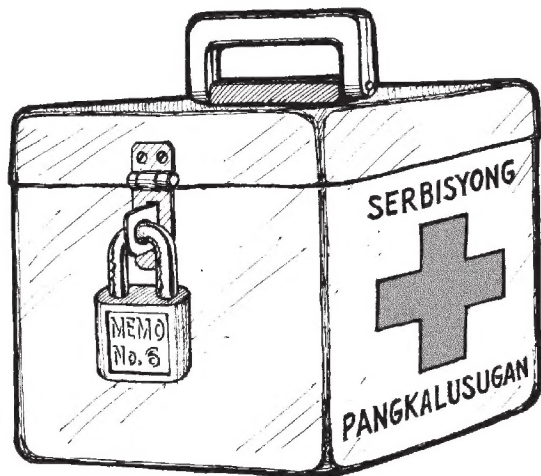
Samantalang pangunahing suliranin ng mga pasyente sa Tala ang pagsasara ng leprosaryum, problema rin nila ang kapabayaan at pang-aapi sa kanila sa loob ng leprosaryum. Wala silang sapat na gamot, pagkain at iba pang batayang pangangailangan. Isang partikular na usaping patuloy na tinututulan ng mga pasyente at pamilya nila ang pagrasyon ng bulok na karne at isda sa kanila. Ang mga *patient assistant* na 20-30 taon nang naglilingkod sa ospital ay napagsasamantalahan din sa pamamagitan ng pagbibigay sa kanila ng P15 lamang na sahod kada araw.

TULOY ANG PAGLABAN

Hindi na humihingi ng awa ang mga pasyente at mga pamilya nila. Namulat sila sa katotohanan na sa pamamagitan lamang ng kanilang sama-samang pagkilos malalabanan ang pang-aapi sa kanila. Marapat nilang lubusin ang iba't ibang anyo ng sama-samang pagkilos, palawakin at konsolidahin ang kanilang hanay habang itinataas ang antas ng paglaban at militansya kasama ng iba pang sektor ng lipunan. Sa gayon, makikilala ang Tala hindi bilang komunidad ng mga taong may nakahahawang sakit, kundi bilang isang komunidad na may maningning na kasaysayan ng nakikibakang mamamayan. **AB**

Inaagrabyado ang masa sa Isabela

Long mapagkakaitan ng batayang serbisyong pangkalusugan ang mahigit 430,000 mamamayan sa Isabela dulot ng napipintong pagsasara ng 10 maliliit na pampublikong ospital sa prubinsya. Sa pamamagitan ng Memorandum No. 6, Series 2002, nag-utos ang pamahalaang prubinsyal na “isanib” na lamang sa mga pandistritong ospital ang 10 dahil kulang umano ang pondo ng lalawigan para imantine ang mga ito. Panimulang hakbang ito sa unti-unting pribatisasyon ng naturang mga ospital.

Mahigit 260 malalayong barangay ang sineserbisyuhan ng nasabing mga ospital (*tingnan ang*

talahanayan). Ang pagsasara ng mga ito ay mangangahulugang mapapalayo ang mga residenteng karamiha’y magsasaka kapag nangailangan sila ng atensiyong medikal. Sa kaso ng Dinapigue, ang magiging pinakamalapit na ospital ay sa bayan na ng Palanan, isa’t kalahating oras na byahe sa dagat.

Sinasabi ng pamahalaang prubinsyal ng Isabela na kinakailangan ang hakbanging ito para mamodernisa ang serbisyong pangkalusugan sa lalawigan. Matutugunan lamang umano ang pangangailangan para sa ispesyalisasyon at makabagong kagamitan kung dito ibubuhos ang kulang na pondo.

Binabatikos ng prubinsyal na tsapter ng Alliance of Health Workers (AHW) ang ganitong pangangatwiran dahil lihis ito sa pangangailangan ng nakararaming mga taga-Isabela sa kasalukuyan. Anang AHW, batayang serbisyong pangkalusugan ang kailangan ng higit na nakararaming mamamayan.

Ayon naman sa Danggyan dagiti Mannalon ti Isabela (DAGAMI), isang prubinsyal na samahang magsasaka, limitado na nga at atrasado ang serbisyong panlipunang nakaaabot sa mga magsasaka sa lalawigan, nais pa ito ngayong putulin nang tuluyan.

Bukod sa malinaw nang pagpapabaya sa kalusugan ng mga magsasaka, ang pagsasara ng 10 ospital ay magreresulta rin sa pagkakatanggal ng mga manggagawang nagtatrabaho sa mga ito.

Ang kakulangan sa pondo na siyang idinadahilan ng pamahalaan ng Isabela sa pagpapasara

sundan sa “Inaagrabyado...”, pahina 11

Mga ospital na ipinasasara ng pamahalaang prubinsyal ng Isabela

Ospital	Bayan	Blg. ng barangay na sineserbisyuhan
E. Marasigan Municipal Hospital	Sta. Maria	20
San Antonio Municipal Hospital	Ilagan	20
San Mariano Medicare & Community Hospital	San Mariano	36+
Jones Medicare & Community Hospital	Jones	42
San Guillermo Emergency Hospital	San Guillermo	26
Quezon Emergency Hospital	Quezon	15
Quirino Medicare & Community Hospital	Quirino	15
Dinapigue Emergency Hospital	Dinapigue	18
Faustino Dy Memorial Hospital	Cauayan	25+
Tumauini District Hospital	Tumauini	46
	Kabuuan	263+

Bigong solusyon sa malalang suliraning pangkalusugan ng mamamayan

Upang tupdin ang pangako ni Gloria Macapagal-Arroyo sa kanyang unang State of the Nation Address na ibaba umano ang presyo ng mga gamot nang 50%, inilunsad ng Department of Health (DoH) ang GMA 50. Layunin ng programang ito na tiyaking laging may mga gamot na abot-kaya, mataas ang kalidad, ligtas at epektibo lalo na para sa nakararaming naghihirap na mamamayan.

Ngunit tulad ng iba pang pangako sa kanyang unang SONA, bigo si Macapagal-Arroyo na ibaba ang presyo ng mga gamot.

PAKITANG-TAONG SOLUSYON. Ang tanging hakbangin ng GMA 50 para umano'y lutasin ang problema ng mahal na gamot sa bansa ay ang importasyon ng murang mga gamot. Sa ilalim ng programang ito, aangkat ng mga murang gamot ang Department of Trade and Industry (DTI), na siya namang ipagbibili sa mga pampublikong ospital at maliliit na botikang itatayo ng gubyerno, ang Botika ng Masa.

Noong Marso, umabot sa P21.5 milyon ang halaga ng mga murang gamot na inangkat ng DTI mula sa India. Gayunpaman, wala pa itong isang porsyento (0.16% lamang) ng kabuuang nabiling gamot sa bansa noong 1999. Napakaliit nito upang makabuluhang pakinabangan ng mamamayan.

Higit pa rito, walang pundamental na binabago ang

pakitang-taong pag-aangkat ng gamot ni Maca-pagal-Arroyo. Bagkus, sinasagasaan nito ang pangangailangang itayo ang pambansang industriya ng gamot. Sinusuhayan lamang nito ang pagsandig ng bansa sa mga inangkat na produkto, sa kapahamakan ng mga lokal na kumpanya at mamamayan sa pangkalahatan.

P9.34

sa Pilipinas

P1.33

sa Thailand

DAHILAN NG MATAAS NA PRESYO. Sa buong Asia, pumapangalawa ang Pilipinas sa mga bansang may pinakamahal na mga gamot. Ayon mismo sa Bureau of Food and Drugs, sa kasalukuyan ay mas mataas nang 250-1,600% ang presyo ng mga gamot sa Pilipinas kumpara sa iba pang mga bansang myembro ng ASEAN. Ayon naman sa Health Alliance for Democracy, mas mahal nang 18 ulit ang presyo ng mga gamot sa bansa kumpara sa India, Canada at iba pang bansa kung saan mas mataas ang sahod ng mamamayan kaysa mga Pilipino.

Sobra-sobra ang patong sa presyo ng mga gamot sa Pilipinas. Ang mga gamot para sa tuberkulosis (TB), halimbawa, tulad ng INH (300mg.), Rifampicin (400 mg.) at Pyrazinamide (500 mg.)

"Inaagrabyado..." mula sa pahina 10

at balak na pribatisasyon ng 10 ospital ay bunsod ng pagbitiw ng reaksyunaryong gubyerno sa responsibilidad nitong pangalagaan ang kalusugan ng mamamayan.

Ipinatupad ng pambansang gubyerno ang debolusyon ng paghahatid ng serbisyong pangkalusugan para umano ilapit ito

sa mamamayan. Ipinasa na sa mga lokal na pamahalaan ang responsibilidad na ito. Ngunit katulad ng ginagawa ngayon ng pamahalaang prubinsyal ng Isabela, lalo lamang inilalayo sa nakararaming mamamayan ang kalingang pangkalusugan.

Magkatuwang ngayon ang Dagami at AHW sa pagtutol sa pagsasara ng 10 hospital.

Noong Abril, mahigit 250 mamamayan, kabilang ang mga doktor at iba pang manggagawang pangkalusugan ang nagmartsa tungo sa kapitolyo ng Isabela. Bilang tugon, isinuspinde ng gobernador ng lalawigan na si Faustino Dy Jr. ang 13 doktor na sumama rito. Binantaan, ginipit at binansagang mga komunista ang mga tumutol. **AB**

ay ibinebenta nang P1,066.60 kahit umaabot lamang sa P321.30 ang gastos sa pagmamamupaktura ng mga ito.

Walang tunay na pambansang industriya sa gamot ang Pilipinas. Ang itinuturing na lokal na industriya sa gamot, sa katunayan, ay pawang nagrerepake lamang ng mga imported na yari nang gamot ng mga transnasyunal na kumpanya. Kung mayroon man, napakaliit ng bahaging pagpoproseso at nakasalalay pa ang mga ito sa pag-import ng mga hilaw na materyales mula sa mga transnasyunal na kumpanya.

Paghahambing ng ilang piling gamot sa Pilipinas at ilang bansa sa Southeast Asia (datos ng DOH)

GAMOT	PILIPINAS	THAILAND	MALAYSIA
Flagyl (<i>antibiotic</i>)	16.04	5.37	16.21
Bactrim (<i>antibiotic</i>)	14.41	3.76	8.37
Septim (<i>antibiotic</i>)	15.46	-	2.80
Betaloc (gamot sa altopresyon)	15.17	9.66	8.26
Daonil (gamot sa diabetes)	10.60	3.76	4.08
Dichlotride (gamot sa altopresyon)	16.13	2.15	5.99
Ponstan (gamot sa kirot)	9.34	1.33	-

Ayon sa Association of Drug Industries in the Philippines, 72% ng lokal na pamilihan ng gamot ay kontrolado at monopolisado ng mga dayuhang kumpanya gaya ng Zuellig Pharma, Bristol Myers Squibb at Johnson & Johnson. Labing-isa sa 12 pinakamalalaking kumpanya ng gamot sa bansa ay pag-aari ng mga dayuhang kumpanya. Noong 2000, umabot sa halos P4.2 bilyon ang pinagsamasamang ganansya ng mga ito sa bansa.

Sa sabwatan ng mga dayuhang monopolyo at mga lokal na negosyante, isinasagawa ang sumusunod na mga iskemang nagpapataas sa presyo ng mga gamot sa bansa:

Sa *transfer pricing*, bumibili ang mga lokal na subsidyaryo sa mga transnasyunal na kumpanyang nagmamay-ari sa mga ito ng mga hilaw na materyales sa presyong umiiral sa pandaigdigang pamilihan. Ito ay kahit makukuha nang mas mura ang mga materyales na ito sa loob ng bansa o sa ibang kumpanya.

Sa *fixed pricing* naman, pinagkakaisahan ng kartel ng mga dayuhang kumpanyang *pharmaceutical* ang presyo ng mga pare-pareho nilang mga produkto.

Ang *royalty* naman ay ibinabayad ng sinumang nais gumawa ng isang partikular na gamot sa kumpanyang may hawak ng *patent* o eksklusibong karapatan sa pagmamamupaktura nito sa loob

ng itinakdang 17-20 taon. Mapagpasyang nakapagtatakda ito ng monopolyo sa pagmamamupaktura at pagpepresyo. Nagkukumahog ang mga transnasyunal na kumpanya na masolo ang pinakamarami kundi man halos lahat ng *patent* sa mga gamot, laluna ang mga pinakakailangan. Napakalaki ng naidaragdag ng mga *royalty* sa presyo ng mga gamot sa Pilipinas dahil sa higpit ng pangangalaga ng gubyerno sa interes ng mga transnasyunal na nagmomonopolyo sa mga *patent*. Subalit sa India ay nakapagmamamupaktura ng de-kalidad na mga gamot sa napakamurang halaga dahil ang mga patent ng mga transnasyunal ay naiikutan sa pamamagitan ng paggamit ng pagbabago ng mga proseso. Ginagawa ito sa basbas ng gubyerno. Sa gayon, ang presyo ng mga gamot na iniimport ng Pilipinas mula sa India ay halos 90% ang mura kung ikukumpara sa presyo rito sa Pilipinas.

Hinararang din ng mga dayuhang monopolyo ang pagbebenta ng mga botika ng mga gamot na kumukumpitensya sa kanilang mga produkto, laluna kung mura ang mga ito. Binabantaan ang mga botika na kung ibebenta ang mga ito ay ititigil ang pagsusuplay sa kanila ng mga produkto ng mga dayuhang monopolyo.

Ipinapapasan din sa mamamayan ang ginagastos ng mga transnasyunal na kumpanya sa mamahaling mga patalastas sa radyo, telebisyon at mga paha-yagan.

Dagdag din sa presyo ng mga gamot ang napakalaking buwis na ipinapataw ng gubyerno—halimbawa nito ang buwis sa importasyon na umaabot sa 10-30%.

SA LALA NG MGA SULIRANING PANGKALUSUGAN NG mamamayan, hindi makasasapat ang mga programang tulad ng GMA 50 na nakasalalay lamang sa importasyon ng mga gamot. Nakaugat ang suliranin ng napakataas na presyo ng mga gamot sa monopolyo ng mga transnasyunal na kumpanyang *pharmaceutical* at sa kawalan ng pambansang industriya ng gamot sa bansa. Hanggat hindi rin naitatatag ang mga batayang industriya sa bansa, tulad ng industriya ng mga kemikal na mahalaga sa pagmanupaktura ng mga gamot, hindi makakaalpas ang mamamayan sa gapos ng mga kumpanyang transnasyunal. Tanging sa pagtatatag ng mga pambansang industriyang ito maaasahan ang serbisyo at pakinabang para sa kagalingan ng mamamayang Pilipino. **AB**

Kampanya sa rebolusyong agraryo sa Ilocos at Kordilyera, matagumpay

"Mas matamis ang tagumpay kung bunga ito ng pagkilos at pakikibaka natin. Kung tayo ay napapanday ng apoy ng pagharap at pagsagot sa problema, tumitigas na parang bakal ang ating pagkakaisa at kapasidad na lumaban."

Mahigit 65,000 magsasaka sa rehiyong Ilocos at Kordilyera ang direktang nabeneplisyuhan ng rebolusyong agraryo sa taong ito. Ayon sa *Dangadang*, rebolusyonaryong pahayagan sa Ilocos at Kordilyera, ang mga pakinabang gaya ng dagdag na sahod, paglaki ng produksyon, paglawak ng lupang masasaka at oportunidad para makapagtrabaho ay kongkretong tinatamasa ngayon ng nabeneplisyuhang mga magsasaka. Kaakibat nito, umani rin sila ng dagdag na karanasan sa sama-samang pagkilos at pakikipaglaban, pag-unlad ng kaisipan at kaalaman at pagtaas ng mapanlabang diwa.

Nagtagumpay ang rebolusyonaryong organisasyon ng mga magsasaka sa ilang baryo sa Ilocos Sur noong Abril na ipagpaliban ang pagbayad ng tatlong taong utang, pawiin na ang interes na ipinatong sa interes sa mga nakaraang utang, at ibaba ang buwanang interes sa kasalukuyang utang mula 10% (o 120% kung taunan) tungong 5%.

Iba't ibang porma ng pagkilos ang inilunsad kabilang na ang mga

pulong barangay para himukin ang mga *koboy* (komersyante sa tabako) na bawasan ang interes. Nanggagaling sa mga *trading center* (TC) ang

ipinapautang na kapital, ngunit ang mga *koboy* ang nagpapautang ng mga ito sa mga magsasaka sa anyo ng salapi o sangkap. Ang mga TC ay

kumpanyang pag-aari ng mga burukrata kapitalista na bumibili ng tabako para sa mga imperyalistang kumpanyang gumagawa ng sigarilyo.

Sa tatlong magkakatabing baryo sa isang sonang gerilya sa Ilocos Sur, napataas nang P20-30 ang arawang sahod ng mga manggagawang bukid. Sa pamumuno ng grupong pang-organisa (GP) ng mga magsasaka, nahimok ang mga panggitnang magsasaka na sumuporta sa pakikibaka at nakumbinse ang mga mayamang magsasaka na itaas ang sahod. Dahil sa tagumpay nito, ilan pang kalapit na baryo ang nakapaglunsad ng kampanya sa pagpapataas ng sahod ng mga manggagawang bukid.

Bumaba mula apat na *bettek* (bungkos ng palay) tungong dalawang *bettek* ang interes sa bawat 10 *bettek* na inutang na palay kada anihan sa isang larangang gerilya sa Abra.

Nai-breyktru sa ilang baryo sa Abra at Kalinga ang kolektibong paggawa ng *payaw* o hagdan-hagdan palayan (*rice terraces*). Pinamunuan ito ng mga GP sa lugar. Ang mga bundok na tinayuan ng mga bagong *payaw* ay inilaan sa mga maralita at mababang-panggitnang magsasaka. Bago ito, ang paggawa ng *payaw* ay natigil sa matagal

na panahon dahil sa pagkawala ng sama-samang pagkilos.

Nai-breyktru rin ang kolektibong paggawa ng komun na *uma* (kaingin) na pinamunuan ng GP ng kababaihan. Ito'y para sa produksyon ng dagdag na pagkain ng pamilya nila at ng BHB. Inumpisahan din nila ang pangangalap, pag-iimpok at pagpaparami ng mga butong itatanim. Sa ipinamalas ng kababaihan, naibwelo rin ang paggawa ng komun na *uma* at palaisdaan sa mga kalapit na baryo.

Sa Kalinga, ibinalik ng rebolusyonaryong mga organisasyon ng mga magsasaka ang paggamit ng *sunflower* at iba pang organikong pataba sa lupa kaysa bumili ng komersyal na abono. Lumaki ang ani nila ng palay.

Napagana rin ang mga kooperatibang natulog nang ilang panahon dahil nawasak ang mga organisasyong masa noong dekada 1990 dulot ng disoryentasyon. Ngayon, halimbawa, ang mga gamit sa pagsasaka ay ginagawa muli ng mga pandayang pinatatakbo ng mga kooperatiba sa ilang baryo sa Abra at Kalinga.

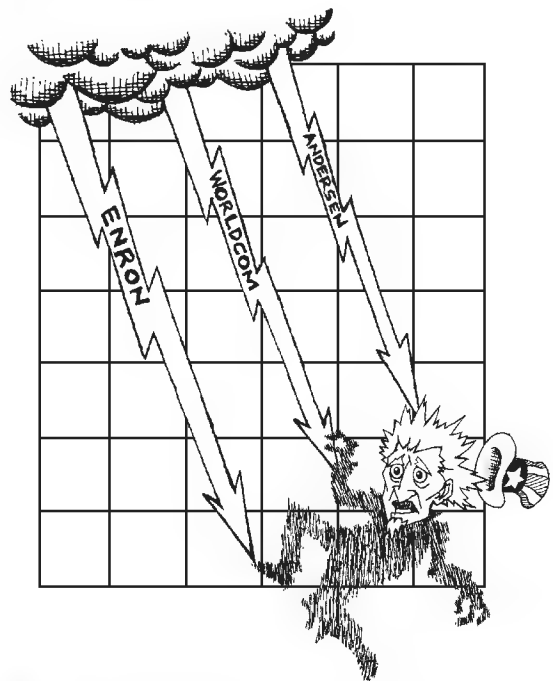
Muling sumigla ang *alluyon*, *ubbo*, *innabuyog* at iba't ibang porma ng tulungan sa pagsasaka sa iba't ibang sonang gerilya sa Kordilyera. **AB**

Presyo ng tabako, tumaas

NAITAAS MULA P43-45 TUNGONG P53-55 BAWAT KILO ang minimum na presyo ng tabakong Virginia sa Ilocos Region at Abra. Bunga ito ng matagumpay na kampanya ng mga magsasaka mula sa tatlong prubinsya ng Ilocos at sa Abra mula Enero hanggang Marso 2002. Ang kampanya ay pinamunuan ng Stop Tobacco Planters' Exploitation (STOP-EX), organisasyon ng mga magsasaka ng tabako sa Ilocos at Abra. Naglunsad ng mga koordinadong pagkilos ang mga pamprobinsyang tsapter ng STOP-EX na rumurok noong Marso 8 sa pag-ikot ng mga lider at kinatawan ng STOP-EX sa iba't ibang *trading center* (TC) na pag-aari ng mga kumprador kapitalista at paghingi ng pakikipag-dayalogo sa mga namamahala sa mga ito. Bunga ng mga ito, napapayag ang mga TC na itaas nang P10 kada kilo ang presyo ng tabako at ipagpaliban ang pagbabayad sa mga taon nang di nababayarang utang dulot ng mga sakuna. Sa ilang kaso, napapayag din ang mga TC na bawasan nang kalahati ang interes sa mga pautang nila. **AB**

*Malaking bigwas
sa imperyalismong US*

Pandaraya ng malalaking negosyo at pagkakasangkot ni Bush

Isang malaking bigwas sa ekonomya ng imperyalismong US ang sunud-sunod na pagkabangkrap ng malalaking korporasyon mula pa noong nakaraang taon. Tinatayang \$37 bilyon-\$42 bilyon ang mawawala sa US ngayong taon bunga ng mga ito.

Kamakailan, nagdeklara ng pagkabangkrap ang WorldCom., ang pinakamalaking kumpanyang nalugi sa kasaysayan ng US. Ibayo nitong inilantad ang artipisyal na paglago ng ekonomya ng US na nakaangkla sa pinalobong halaga ng mga sapi sa *stock market* (pamilihan ng mga sapi) at ang likas na kasibaan at kabulukan ng sistemang

kapitalista sa kalahatan. (*Tingnan ang kaugnay na artikulo sa AB Hulyo 2002.*)

Bukod rito, pinatingkad rin ng naturang mga kaso ang malaon nang bulok, parasitiko at konspiratoryal na mga kalakaran ng monopolyo kapitalismo at ang pagkakasangkot at pagkunsinti ng matataas na upisyal ng gubyernong US rito.

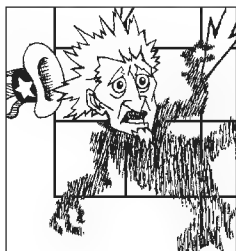
Kabilang sa pinakamatingkad na kaso ang *insider trading* ni Bush noong 1990, nang dali-dali niyang ibinenta ang mga sapi niyang nagkakahalaga ng halos \$339,424 sa Harken Energy Corp.—walong araw bago magulat ang kumpanya na nalugi ito nang \$24 milyon.

Ipinagbabawal ng batas ang *insider trading* o ang pagbebenta at pamimili ng mga sapi para sa sariling kapakinabangan batay sa panloob na impormasyong nakalingid sa publiko.

Matingkad rin ang kaso ni Bise Pres. Richard Cheney sa Halliburton, isang kumpanya ng langis na pinamunuan niya mula 1995 hanggang 2000. Siya ang naging pinakaresponsable sa pagpapalobo ng tubo ng Halliburton nang mahigit \$400 milyon para artipisyal na palakihin ang halaga ng mga sapi sa kumpanya.

Upang pahupain ang ligalig sa sistema na dala ng mga iskandalo, salagin ang mga batikos sa kanyang administrasyon at pagtakpan ang saring anomalya, naitulak si Bush na ipokritong umasta laban sa mga katiwalian ng malalaking

negosyo. Subalit ang kaya lamang niyang gawin ay pabalat-bungang kastiguhin ang “masasamang iilan” at palawigin nang hanggang 10 taon ang pagkabilanggo ng sinumang mapatutunayang nagkasala.

Dulot ng pagkabangkrap ng mga kumpanya at mga iskandalong ibinunsod nito, ilang buwan nang nagbabagsakan ang halaga ng mga sapi ng halos lahat ng mga kumpanya sa *stock market* ng US at maraming mamumuhunan ang umiiwas ngayong tumaya rito.

Habang isinasagawa ang mga imbestigasyon at pagsasampa ng kaso sa ilang sangkot sa mga anomalya, ang ilan namang malapit kay Bush ay patuloy na nakikinabang sa kanyang proteksyon. Kabilang dito si Thomas White na sangkot sa kaso ng Enron ngunit pinananatili sa gabineteng Bush bilang kalihim ng Department of the Army. Bilang isang upisyal noon ng Enron, dinoktor ni White ang mga libro ng pinamumunuan niyang departamento upang palabasing kumita ito ng \$500 milyon. Ibinenta niya ang kanyang mga saping nagkakahalaga ng \$12 milyon bago lumitaw ang katotohanan at lumubog ang kumpanya.

Dulot ng pagkabangkrap ng mga kumpanya at mga iskandalong

ibinunsod nito, ilang buwan nang nagbabagsakan ang halaga ng mga sapi ng halos lahat ng mga kumpanya sa *stock market* ng US at maraming mamumuhunan ang umiiwas ngayong tumaya rito.

Pinangangambahan ng maraming kumpanya ang pagsingaw ng iba pang anomalya, lalupa’t naobliga ang Arthur Andersen (kumpanya sa pagkukwenta na nasangkot sa pinakamalalaki sa mga anomalyang ito) na isumite para sa imbestigasyon ang mga kwenta ng halos 1,000 kumpanyang inaawdit nito. Nagkukumahog din ang maraming korporasyon na isaayos ang kanilang mga rekord sa pinansya at maglabas ng panibagong deklarasyon ng kita sa nakaraang limang taon.

Kasabay nito’y lumalakas ang panawagan ng mamamayang Amerikano na parusahan ang mga nagkasalang upisyal at magbigay ng karampatang kumpensasyon sa mga nabiktima. **AB**

Istasyon ng PNP sa Catanduanes, nireyd

Matagumpay na nireyd ng mga Pulang mandirigma ng BHB ang munisipal na istasyon ng pulisya sa Bagamanok, Catanduanes noong Hulyo 12. Nasamsam sa breyktrung taktikal na opensiba ang dalawang M16, dalawang M14, isang *shotgun*, isang .45, isang .38 at isang 9 mm. Dalawang pulis ang napatay sa labanan.

Tropa ng 74th IB, inambus sa Marinduque

Tinambangan ng BHB ang mga tropa ng 74th IB sa Barangay Dolores, Sta. Cruz, Marinduque noong Hulyo 15.

Isang sundalo at pitong myembro ng CAFGU ang nasugatan sa ambus.

Ang 74th IB ay may mahabang rekord ng paglabag sa karapatang-tao at mga alituntunin ng digma sa Timog Luzon.

Tim ng RHB, dinurog ng BHB

Dinurog ng BHB ang walo-kataong pangkat ng Rebolusyunaryong Hukbong Bayan (RHB) noong Hunyo 29 sa isang sorpresang pagsalakay sa Barangay Taliptip, Bulacan, Bulacan. Napatay ang dalawa kabilang ang lider ng pangkat, habang ang iba ay nasugatan at sumuko. Nakumpiska sa naturang opensiba ang limang matataas na kalibreng armas, dalawang bangka at iba pang kagamitang militar.

Ayon sa pahayag ng BHB-Kanlurang Bulacan-Pampanga, ang bandidong RHB ay kinamumuhian ng mamamayan dahil sa kanilang kriminal na gawain. Katuwang din sila ng pasistang militar sa paninira at pagtugis sa rebolusyonaryong kilusan.

Mga krimen ng RPA, inilantad ng NDF-Negros

Muling itinawag-pansin ng National Democratic Front (NDF)-Negros ang kriminal na mga aktibidad ng “Revolutionary Proletarian Army” at ang pakikipagsabwatan nito sa mga bulok na pulitiko, mga reaksyunaryong uri sa Negros at maging sa pasistang AFP.

Ayon kay Frank Fernandez, pinuno ng NDF sa isla, dapat kasuhan at litisin ang RPA, kasama ng mga kasabwat nitong pulitiko, sa sari-saring krimen na ginawa nito kaugnay ng naganap na eleksyon.

Kabilang dito ang pananakot sa mga botante upang siguraduhin ang panalo ng United Negros Alliance at National People’s Coalition, mga partido ni Eduardo “Danding” Cojuangco.

Ayon din kay Fernandez, aktibo nang siniserbisuhan ng RPA ang malalaking kumprador at panginoong maylupa sa isla mula pa noong 1996. Aniya, panahon na rin upang aminin ni Arturo Tabara, lider ng RPA, at mga upisyal-militar sa Negros na bahagi na ng 303rd Brigade ng Philippine Army ang RPA. Katunayan, tinawag niyang base ng “CAFGU-RPA” ang isang *safehouse* ng RPA na nireyd ng BHB nitong Hulyo 22.

Naganap ang naturang reyd sa Sityo Mag-anay, Barangay Bi-ao, Binalbagan, Negros Occidental nang salakayin ng isang platoon ng BHB bandang 12:15 n.h. ang *safehouse*. Nasamsam ng BHB ang isang M14, anim na M16, isang garan, isang karbin, isang M203, mga pistola, libu-libong bala, at isang *cellphone*. Nasorpresa ang 14 na myembro ng RPA kaya hindi na nakapanlaban.

Gubernur ng Bohol, patalsikin—NDF-Central Visayas

Ipinanawagan ng National Democratic Front (NDF) sa Central Visayas (CV) ang pagpapatalsik kay Gob. Erico Aumentado ng Bohol.

Ayon kay Vide Alguna, *political consultant* ng NDF Visayas, kaaway ng mga Boholano si Aumentado. Aniya, prinsipal na tagapagpatupad si Aumentado ng mga neoliberal at pasistang patakaran sa Bohol. Todo-todong ibinukas ni Aumentado ang prubinsya sa mga dayuhang monopolyo kapitalista. Binatikos din ng NDF-CV si Aumentado dahil sa kanyang mga anti-mamamayang proyekto na magpapalayas sa

puu-puong libong mamamayan. Pumipinsala ng buhay at ari-arian ang iba pang programang ipinapatupad niya sa prubinsya.

Dagdag dito, pinag-ibayo rin ni Aumentado ang matinding kampanyang militar. Pinabilis niya ang pagdaragdag ng pasistang tropang militar sa isla at agresibong pagrerekrut ng CAGU. Umaabot na ito ngayon sa anim na batalyon o 2,400 katao. Sa tinding inabot ng mga kaso ng paglabag sa karapatang-tao, napwersa kahit ang Sangguniang Panlalawigan at mga upisyal ng CHR ng prubinsya na imbestigahan ang mga ito.

Harasment sa mga lider masa, nagpapatuloy sa Davao

Kinundena ng mga militanteng grupo sa Davao ang pagsasampa ng kasong rebelyon at kriminal sa mga lider ng KARAPATAN-Davao, BAYAN-Southern Mindanao, Farmers Association of Davao City at 20 iba pa. Kabilang sila sa mga kinasuhang kumander at mandirigma ng BHB. Isinampa ito noong Hulyo 15 ni Col. Eduardo del Rosario, kumander ng 73rd IB. Walang batayan ang pagdemanda sa kanila at layunin lamang nitong patahimikin sila sa paglalantad at pagkundena sa tumitinding mga paglabag sa karapatang-tao.

Kabilang na rito ang masaker sa Pangyan, Tamugan, Marilog District, Davao City noong Abril 15. Anim ang namatay at pito ang sugatan, kabilang ang tatlong bata.

Ibinasura ng CHR noong Hulyo ang kaso laban sa 73rd IB at pinalabas na aksidente lamang ang naturang pangyayari. Sinisi pa ang mga biktima sa pagdalo sa kasalan ng isang myembro ng BHB.

Pinalabas ding Pulang mandirigma ang tatlong batang nasugatan.

Sa kaugnay na balita, kinasuhan ng mga progresibong organisasyon si Chief Supt. Eduardo Matillano, direktor ng Philippine National Police Region XI dahil sa kanyang marahas na dispersal sa isang rali noong Hulyo 1 sa Tagum City.

Tuluy-tuloy na pagtutol sa PPA. Tuluy-tuloy na tinututulan ng mamamayan sa iba't ibang dako ng bansa ang *purchased power adjustment* o PPA. Sa Mabalacat, Pampanga, nagpahayag ang may 20,000 konsyumer ng pagkadismaya sa PPA gayundin sa sunud-sunod na *blackout* na naranasan nila mula umpisa ng Hulyo. Sa Camarines Norte, lubos na sinag-ayunan noong Hulyo 6 ng Camarines Norte

Electric Cooperative ang isang resolusyong nananawagan para sa abolisyon ng PPA. Sa Iloilo, umabot sa 100 pamprubinsya't pambayang mga upisyal ang pumirma sa isang manipesto laban sa PPA at Electric Power

Industry Reform Act noong Hulyo 10. Nakiisa sila sa People Opposed to Warrantless Electricity Rates at BAYAN.

Pagpapatalsik ng mga bakla sa Bahrain nilabanan. Kinundena ng mga bakla na kabilang sa Progressive Organization of Gays in the Philippines

(Progay) ang planong pagpapalayas sa may 2,000 Pilipinong baklang manggagawa sa Bahrain. Imbes na ipagtanggol sila, kinatigan pa ng rehimeng Macapagal-Arroyo ang ganitong plano.

Subway sa London, pinaralisa ng welga. Pinaralisa ng 24 oras na welga ang halos buong *subway* (riles sa ilalim ng lupa) sa London noong Hulyo 17. Sa pangunguna ng Rail Maritime and Transport, nilalabanan ng mga manggagawa rito ang planong parsyal na pagsasapribado ng subway system.

Bago ito, naglunsad rin ng isang araw na welga ang 750,000 empleyado ng gubyrno sa iba't ibang bayan noong Hulyo 16 upang igiit ang pagtataas ng kanilang sahod. Ang naturang pagkilos ay unang *walk-out* sa bansa sa loob ng mahigit dalawang dekada.

Empleyado ng gubyrno ng Hong Kong, nagmartsa. Umabot sa 35,000 empleyado ng gubyrno ng Hong Kong at kanilang mga pamilya ang nagmartsa noong Hulyo 7. Tinuligsa nila ang Public Servants Pay Adjustment Bill na may layuning bawasan ang kanilang sahod hanggang 4.42% ngayong taon at paliitin ang depisit sa badyet na umaabot sa US\$8.1 bilyon.

15 sibilyang Palestino patay sa pambobomba ng Israel. Labinlimang sibilyan, kabilang ang siyam na bata, ang napatay pagkatapos pasabugan ng *missile* mula sa isang F16 *fighter jet* ng Israel ang isang *apartment building* sa sentro ng Gaza City noong madaling araw ng Hulyo 23. May 145 pa na nasugatan. Binomba ng gubyrnong Israeli ang mga kabahayan upang likidahin si Salah Shedadeh, lider ng militanteng grupong Hamas. Habang umani ng

malawakang kundenasyon ang walang patumanggang pambobomba na ito, nagkasya lamang ang US sa pahayag na “napasobra” ang mga aksyon ng Israel.

165 sibilyang Afghan, biktima ng pambobomba ng US. Umabot sa 48 sibilyang Afghan ang namatay at 117 ang nasugatan nang bombahin ng US ang isang kasalan sa Dehrawad, Uruzgan, Afghanistan noong Hulyo 1. Karamihan sa mga biktima ay mga bata. Ilampung Afghan ang nagmartsa sa upisina ng UN sa Kabul noong Hulyo 4 upang kundenahin ang pambobomba. Sa halip na humingi ng patawad, buong kapal ng mukha na isinisi pa ng US ang kanilang pagkakamali sa mga tinamaang sibilyan. Anila, hindi dapat sa *combat zone* idinaos ang kasalan.

Pagpapalibre ng US sa International Criminal Court, tinanggihan. Tinanggihan ng European Union at Non-Aligned Movement noong Hulyo 10 ang mungkahi ng US na ipwera sa paglilitis ng International Criminal Court (ICC) ang mga Amerikanong bahagi ng UN Peacekeeping Force sa Bosnia and Herzegovina. Bago ito, aroganteng idineklara ng US noong Mayo 6 na hindi ito makikipagtulungan sa ICC dahil sa panganib na malitis ang mga upisyal at tropa nito para sa mga henosidyo at iba pang krimen laban sa sangkatauhan.

Pabatid

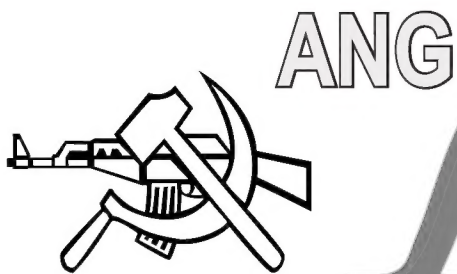
Ang Lupong Patnugot ng **Ang Bayan** ay nag-aanyaya sa mga mambabasa na mag-ambag sa pagpapahusay ng ating pahayagan sa pamamagitan ng pagbibigay ng mga komentaryo at mungkahi, mga balita o mga rebolusyonaryong karanasan na maaaring ilathala.

Inilalabas ang **AB** sa limang mayor na lenggwahe sa Pilipinas—Pilipino, Bisaya, Hiligaynon, Iloko at Waray, bukod pa sa Ingles.

Magpadala ng blangkong *email* sa *address* ng edisyong nais ninyong tanggapin:

angbayan_updates_pilipino-subscribe@yahoogroups.com
angbayan_updates_bisaya-subscribe@yahoogroups.com
angbayan_updates_english-subscribe@yahoogroups.com
angbayan_updates_hiligaynon_subscribe@yahoogroups.com
angbayan_updates_ilo-subscribe@yahoogroups.com
angbayan_updates_waray-subscribe@yahoogroups.com

Bayan

Taon XXXII Blg. 8

Agosto 2002

Editorial

Tumitindi ang pagpapakatuta ni Macapagal-Arroyo

Pinag-ibayo na ng rehimeng Macapagal-Arroyo ang kasunod na mga hakbang para palawakin at pataasin ang antas ng interbensyong militar ng US at pahigpitin ang kontrol sa ekonomya at pulitika ng bansa. Puspusan ngayong ihinahabol ng rehimeng US-Macapagal-Arroyo ang kagyatang pagpapatupad ng mga pagbabago sa mga batas at patakaran ng Pilipinas upang lalong magsilbi sa imperyalistang interes sa bansa.

Itinulak ng US na maaprubahan ang Mutual Logistics Support Agreement (MLSA) bago pa man matapos ang Balikatan 02-1 upang tiyakin ang permanenteng presensya ng mga tropang Amerikano sa bansa.

Nakatakdang dumaan sa Pilipinas ngayong Agosto 2 si US State Sec. Colin Powell upang madaliin ang pagpapatibay sa MLSA at buuin ang bagong mga plano para sa pagpapakat ng mga tropang Amerikano sa Pilipinas at pagbibigay ng suportang militar sa rehimeng Macapagal-Arroyo. Upang matiyak na mapipirmahan ang kasunduan, pinatalsik ni Macapagal-Arroyo si Bise Pres. Teofisto Guingona bilang kalihim ng Department of Foreign Affairs (DFA). Hayagang tumutol si Guingona sa MLSA, sa iba pang patakaran at kasunduang nagliligalisa sa interbensyong militar at sa bulag na pagsunod sa “digmang anti-terorista” ng US na sumasaklaw maging sa mga rebolusyonaryong pwersa.

Sa ilalim ng MLSA, mas malayang makakapaglabas-masok anumang oras ang mga tropang Amerikano saan mang dako ng Pilipinas. Bibigyang-daan nito ang malayang pagtatayo ng US ng

